

ACADEMIE SERBE DES SCIENCES ET DES ARTS
COMITE INTERACADEMIQUE DE BALKANOLOGIE
DU CONSEIL DES ACADEMIES DES SCIENCES ET DES ARTS
DE LA R.S.F.Y. ET L'INSTITUT DES ETUDES BALKANIQUES

BALCANICA

ANNUAIRE DU COMITE INTERACADEMIQUE
DE BALKANOLOGIE DU CONSEIL DES ACADEMIES
DES SCIENCES ET DES ARTS DE LA R.S.F.Y. ET DE L'INSTITUT
DES ETUDES BALKANIQUES

X

BELGRADE 1979.

или фиксирају статус шума и пашњака — те главне материјалне основице привређивања тамошњег становништва. И у погледу тумачења утицаја који је отоманско освајање вршило на сточарску привреду у југословенским земљама постоје различита мишљења у науци. Неки аутори, као Ердељановић и С. Новаковић, заступају тезу да је турска владавина у српским земљама имала негативан утицај, док други, као С. Томић и Филиповић, дају прихватљивије тумачење према коме је у том периоду сточарство било стимулисано, у поређењу са ситуацијом у којој је оно слабило као резултат политике средњовековне српске државе. Но, и ово питање остаје, по мишљењу аутора, у великој мери отворено и у том погледу је потребно још консултовати теже доступна отоманска документа о Херцеговини, укључујући и Билећке рудине, о којима је у раду реч.

Сточарско-планинско друштво обрађиваног региона Југославије је затим приказано од периода Аустро-угарске окупације и првог светског рата, па до савременог доба у коме аутор већим делом говори на основу личних искустава са терена, приказујући га и као „дезинтеграцију пасторалног друштва”. У томе је значајан елемент модернизовање читавог тог краја, његова електрификација итд.

Последњи део студије посвећен је детаљном опису, посебно занимљивом страном читаоцу, сезонских кретања на планине у циљу летње испаше стоке, при чему аутор даје и графичке прилоге — цртеже појединих зграда и објеката који су на путу ишчезавања и у најзабаченијим планинским крајевима Југославије (на пример, колиба, телећак, тор за мали број стоке, огњиште, превржача, стап и сл.).

Бурица Крстић

Момчило С. Лутовац,
СТОЧАРСТВО НА СМИЉЕВИЦИ У ПРОШЛОСТИ И ДАНАС,
 Гласник Српског географског друштва, св. 57—1,
 Београд 1977, стр. 99—116

Планина Смиљевица у Горњем Полимљу одувек је пружала повољне услове за сточарство: природни пашњаци представљају материјалну основу да се људи баве овом привредном граном; затим друштвено-историјске прилике у прошлости такође су погодвале. Потрошни центри овог подручја су Иванград и Рожаје.

Међутим, послератно раслојавање села и занемаривања сточарства на планини Смиљевици интензивно тече. Због тога је, како истиче аутор, сада тешко говорити о перспективи сточарства овог нашег краја. Данас је четири пута мање стоке него пре другог светског рата. По тврђењу Момчила С. Лутовца сточарство ће сасвим одумрети до две хиљаде година.

Због свега изложеног, рад са резултатима проучавања сточар-

ства на планини Смиљевици у прошлости и данас, надамо се да ће изазвати посебно интересовање стручњака. Овај рад указује на тежак проблем сточарства и на другим планинама у Горњем Полимљу, као и у другим планинским подручјима наше земље.

Особито занимљива излагања у раду Момчила Лутовца груписана су по уобичајеним одељцима: 1. природне особине планине Смиљевице; 2. својински односи сточара; 3. сточарство у прошлости и данас; 4. закључни део. И две речи при закључку. Рад Момчила Лутовца „Сточарство на Смиљевици у прошлости и данас” спада међу оне радове који редовно побуде већу пажњу и о којима се радо размишља. Он ће подстаћи друге наше научне раднике на слична проучавања сточарства осталих планина Југославије.

Ј. Ф. Трифуноски